

Brussel wil openbare ruimte minder mannelijk maken

STADSPANNING Stedenbouw is te lang gedomineerd geweest door mannen, stelt de stad Brussel vast. Daarom experimenteert ze met een gendergevoelige aanpak van stadsontwikkeling. Te beginnen met het skatepark in de Ursulinenstraat.

Het skatepark aan de Ursulinenstraat is niet de meest vrouwvriendelijke plaats van Brussel. Daar wil de stad verandering in brengen. © Sebastian Steveniers

De lussen om je aan vast te houden in de metrostallen zijn te hoog bevestigd. Naar schone openbare toiletten is het soms heel lang zoeken. Voetbal- en basketbalvelden lijken de voorkeur te genieten bij de inrichting van pleintjes. Voetpaden zijn al eens te smal om met een gezin en boodschappen over te navigeren. Laat staan met een buggy. Knusse hoekjes om bij te praten ontbreken.

Voor meisjes, vrouwen en iedereen die zich niet als man identificeert, kan de openbare ruimte soms onpraktisch, onwelkom of zelfs ronduit gevaarlijk zijn. In navolging van vooraanstaande urbanisten, zoals de Oostenrijkse Eva Kail, is ook de stad Brussel tot dat inzicht gekomen. Om daar iets aan te veranderen, heeft bevoegd schep van Stedenbouw en Openbare Ruimte Ans Persoons (Vooruit) meer dan honderdduizend euro uitgetrokken voor zes projecten.

'De stad is niet van iedereen. Dat is de realiteit. De bewustwording is stilaan groter aan het worden. Wat hebben jullie nodig? Die vraag willen we nu stellen', zegt Lola Dirx

van het kabinet-Persoons.

Het zou niet bij projecten mogen blijven, voegt ze eraan toe. De bedoeling is om na te denken hoe de dimensie gender structureel kan worden meegenomen in toekomstige ontwerpen, zoals al met mobiliteit gebeurt.

Skaters m/v/x

Een van de goedgekeurde projecten zal zich afspelen op en rond het skatepark aan de Ursulinenstraat, in het centrum van de stad. Tussen en naast de *ramps* en *halfpipes* bevinden zich traditioneel veel jongens, heeft Zijkant vastgesteld. Met ondersteuning van die progressieve vrouwenbeweging zullen meisjes uit de buurt, meisjes van een nabijgelegen school en skatende meisjes aan de slag gaan in verschillende workshops om tot iets nieuws te komen.

'Misschien komen ze wel op een megaschommel. Of denken ze een parcours van hangmatten uit. Ze zijn daar helemaal vrij in', zegt Julie Van Garsse van Zijkant. De beweging ijvert al langer voor genderbewust mobiliteitsbeleid en stads-

planning, onder meer via fietstochten en muurschilderingen.

'Onze publieke ruimtes zijn nog vaak door mannelijke architecten en stedenbouwkundigen bedacht. Zij hebben een andere ervaring dan veel vrouwen, en zeker dan tienermeisjes. Mannen kunnen bijvoorbeeld rondhangen op een bankje. Meisjes zullen daar al veel sneller bekeken en zelfs lastiggevallen worden', aldus Van Garsse.

'Het doel is plaatsen veiliger, aangenamer en inclusiever te maken. Niet alleen vrouwen, ook jonge kinderen en oudere mensen zullen er zich goed voelen'

Julie Van Garsse
Zijkant

'Dat maakt het moeilijk om je goed te voelen in de publieke ruimte.'

Wat met oudere mensen en mensen met een handicap? Van Garsse kent de vragen en kritieken over dit onderwerp. 'Wat goed is voor vrouwen, is goed voor iedereen', zegt ze. 'De doelstelling is om plaatsen veiliger, toegankelijker, aangenamer en inclusiever te maken. Ook jonge kinderen en oudere mensen zullen er zich daardoor goed voelen.'

Queer bril

Ook de vzw *L'architecture qui dégenere* heeft subsidies gekregen voor een project waarbij 'een mogelijke toekomst van de stad Brussel door een queer bril' bekeken wordt. Dat platform stelt de dominante orde in de architectuur en stedenbouw ter discussie en streeft naar gelijkheid.

Architecte Camille Kervalla, die verbonden is aan de vzw, ziet dat er meer bewustwording is dan vroeger. Maar het gaat nog traag, vindt ze. 'Le Corbusier is een heel grote naam. Wat niet veel mensen weten, is dat Charlotte Perriand veel van

zijn meubels ontworpen heeft. De invloedrijke architecte Denise Scott Brown kreeg niet de belangrijke Pritzker Prijs, haar echtgenoot wel. Ze runden nochtans samen een architectenbureau. In veel opleidingen en in het werkveld is die mannelijke blik dominant. En dat vertaalt zich naar de straat', merkt ze op.

De vzw organiseert deze maand *Matrimoniumdagen* – patrimonium, maar dan vervrouwelijkt. Het doel is onder meer om vrouwelijk erfgoed te ontdekken en te praten over fundamentele kwesties, zoals het eigendomsrecht voor vrouwen. Kervalla: 'We willen dit zichtbaar maken.'

Andere projecten die geld krijgen van de stad Brussel, organiseren onder meergesprekken over de vervrouwelijking van de buurt rondom het Zuidstation en de mogelijke impact van de renovatie van vijf woonblokken aan het Papenvest op de meisjes die er wonen. 'We willen de betrokkenen *empoweren*', aldus Dirx van het kabinet-Persoons.

Stijn Cools